

UZASADNIENIE

Przedmiot i przebieg postępowania

1. Pozwem z dnia 1 sierpnia 2022 r. powód K. N. wniósł o zasądzenie od (...) S.A. z siedzibą w W. kwoty 19 083,45 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 lutego 2020 r. do dnia zapłaty, a także o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz opłaty skarbowej w kwocie 17 zł. Powód dochodził odszkodowania z tytułu najmu samochodu zastępczego, którego konieczność wymusiła kolizja w dniu 24 września 2019 r., w okresie od 25 września 2019 r. do 10 stycznia 2020 r. Powód wskazał, że wynajął pojazd R. (...) o nr rej. (...), a uszkodzony samochód P. (...) o nr rej. (...) był w dacie szkody jedynym sprawnym pojazdem w gospodarstwie domowym poszkodowanego, jakim w okresie likwidacji szkody mógł poruszać się o tej właśnie klasie. (pozew, k. 1-7)

2. W sprzeciwie od nakazu zapłaty z dnia 10 listopada 2022 r. pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Pozwany stwierdził, że powód nie wykazał zasadności swojego roszczenia ani w pozwie, ani na etapie przedsądowym, a przedstawiony wówczas do oględzin pojazd P. (...) o nr nadwozia (...) nie jest pojazdem oryginalnie wyprodukowanym z tym numerem. (sprzeciw, k. 100-102)

3. Pismem z dnia 2 stycznia 2023 r., doręczonym pełnomocnikowi powoda 11 stycznia 2023 r., pełnomocnik powoda został zobowiązany do wniesienia odpowiedzi na sprzeciw i przedstawienia w niej wszystkich istotnych twierdzeń i dowodów w terminie 2 tygodni, pod rygorem utraty prawa do powołania się na nie w przyszłości, pominięcia twierdzeń i dowodów zgłoszonych później oraz zwrotu pisma wniesionego po upływie tego terminu. W odpowiedzi na to zobowiązanie powód wniósł pismo z dnia 24 stycznia 2023 r. (pismo sądowe, k. 113; epo, k. 114; pismo, k. 115)

4. W zawiadomieniach o rozprawie skierowanych do pełnomocników stron poinformowano ich, że do akt niniejszej sprawy dołączono akta sprawy VI C 914/21, w której powód dochodził odszkodowania za najem zastępczy innego pojazdu w okresie częściowo pokrywającym się z okresem najmu wskazanym w niniejszej sprawie. (zawiadomienia, k. 120, 121)

5. Pismem z dnia 6 lutego 2023 r. pełnomocnik pozwanego ustosunkował się do pisma procesowego pełnomocnika powoda z dnia 24 stycznia 2023 r., wnosząc jednocześnie o wydanie zarządzenia o zezwoleniu na jego wniesienie. Zarządzeniem z 13 lutego 2023 r. przewodniczący zarządził zezwolenie pełnomocnikowi pozwanego na złożenie pisma przygotowawczego z dnia 6 lutego 2023 r. (pismo, k. 123-124; zarządzenie, k. 125v)

Ustalenia faktyczne

6. K. N. jest właścicielem pojazdu marki M. (...) o nr rej. (...) oraz P. (...) o nr rej. (...). Samochód M. (...) służył mu do celów prywatnych. Jednocześnie prowadzi serwis samochodowy, na potrzeby którego utrzymuje niewielką flotę pojazdów przeznaczonych na wynajem zastępczy dla klientów serwisu. Codziennie korzysta z samochodu dojeżdżając do pracy (ok. 40 km w jedną stronę).

7. Dnia 18 września 2019 r. w miejscowości G. przy ul. (...) samochód M. (...), prowadzony przez D. T. (pracownika powoda), uległ kolizji, którą spowodowała kierowca samochodu R. (...). W chwili kolizji miała ona zawartą umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z (...) S.A. Dnia 20 września 2019 r. K. N. zawarł umowę najmu zastępczego samochodu z (...) Sp. z o.o. Wynajął pojazd marki M. (...) za dobową stawkę 295 zł netto od dnia zawarcia umowy. Wybrał ten samochód i wypożyczalnię, gdyż zgodnie z informacjami o najmie organizowanym przez (...) i po skontaktowaniu się z ubezpieczycielem nie było możliwości wynajęcia samochodu odpowiadającego klasie samochodowi powoda.

(uzasadnienie wyroku w sprawie VI C 914/21)

8. Dnia 24 września 2019 r. w wyniku kolizji drogowej w okolicach G. uległ uszkodzeniu samochód P. (...), prowadzony przez S. R.. Sprawcą kolizji była kierująca samochodem S. (...), która miała zawartą umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z (...) S.A. Dzień później, 25 września 2019 r., K. N. zawarł umowę o najem zastępczy pojazdu R. (...) o nr rej. (...) ze spółką (...) Sp. z o.o.

(zgłoszenie szkody, k. 12; notka z (...), k. 14; umowa najmu, k. 15-16)

9. Samochód zastępczy marki M. został zwrócony 28 listopada 2019 r. Łączny koszt najmu wyniósł 25 036,65 zł brutto, którą to kwotę powód zapłacił z własnej kieszeni. K. N. zwrócił samochód zastępczy, gdyż wrócił do niego od klienta większy samochód, z którego mógł korzystać.

(uzasadnienie wyroku w sprawie VI C 914/21; protokół przesłuchania powoda ze sprawy VI C 914/21 w dniu 12.04.2022 r.)

10. Samochód zastępczy marki R. K. N. zwrócił 10 stycznia 2020 r. Łącznie wynajmował go przez 107 dób, a wynajmujący naliczył łączny czynsz najmu w kwocie 19 083,45 zł, którą to kwotę zapłacił z własnej kieszeni.

(umowa najmu, k. 15; faktury VAT, k. 17,18)

11. Dnia 25 marca 2020 r. K. N., działający przez pełnomocnika adw. Ł. K., wniósł o zasądzenie od (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 25 036,65 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 21 grudnia 2019 r. do dnia zapłaty, a także zasądzenie od tego pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania. Powód dochodził zwrotu kosztów poniesionych na najem samochodu zastępczego marki M. za 69 dni (od 20.09.2019 r. do 28.11.2019 r.). Wskazał w nim, że uszkodzony samochód M. (...) był w dacie szkody jedynym sprawnym pojazdem w gospodarstwie domowym poszkodowanego, jak w okresie likwidacji szkody mógł poruszać się o tej właśnie klasie. Następnie powód cofnął w części powództwo. Na rozprawie dnia 12 kwietnia 2022 r. K. N. zeznał, że zwrócił samochód marki M. dnia 28 listopada 2019 r., gdyż wrócił do niego większy pojazd, z którego już mógł korzystać. Wskazał też, że jego M. jest segmentu F, a wynajął M. segmentu E. Wyrokiem z dnia 12 kwietnia 2022 r., sygn. VI C 914/21, Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie zasądził od (...) S.A. na rzecz K. N. kwotę 19 194,15 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 20 lutego 2020 r. do dnia zapłaty oraz zwrot kosztów postępowania w kwocie 4 617 zł. Wyrok ten uprawomocnił się 29 czerwca 2022 r. w I instancji.

(pозew ze sprawy VI C 914/21, k. 145; protokół rozprawy w sprawie VI C 914/21 z 12.04.2022 r.; wyrok w sprawie VI C 914/21, k. 190)

Omówienie dowodów

12. Sąd oparł się na dowodach opisanych powyżej, które w istotnej części stanowiły dokumenty z akt sprawy VI C 914/21, w tym uzasadnienie tego wyroku, które stanowi syntezę faktów z tamtej sprawy. Z powodów dokładniej określonych w kolejnej części uzasadnienia Sąd nie rozstrzygał wątpliwości pozwanego co do samochodu P. (...), gdyż badanie tej kwestii nie miało znaczenia dla rozstrzygnięcia postępowania – powództwo podlegałoby oddaleniu nawet w przypadku przyjęcia twierdzeń powoda na ten temat, zawartych w pozwie i odpowiedzi na sprzeciw, za prawdziwe.

13. Sąd postanowił skorzystać z uprawnienia przewidzianego w art. 232 zd. 2 k.p.c. i dopuścić dowód z części dokumentów z akt sprawy VI C 914/21 z urzędu. Żadna ze stron nie wносиła o dopuszczenie dowodu z tych dokumentów (strona pozwana najprawdopodobniej o tej sprawie nie wiedziała), ale Sąd – wiedząc o niej z urzędu – nie mógł jej zignorować, gdyż odbyłoby się to ze szkodą dla sprawiedliwego rozstrzygnięcia. Stąd też – dla wypełnienia obowiązku z art. 228 § 2 k.p.c. – w zawiadomieniach o terminie rozprawy zwrócono uwagę stronom na to postępowanie i umożliwiono zapoznanie się z aktami sprawy VI C 914/21 jeszcze przed rozprawą (przy czym, jeśli wierzyć kontrolce przeglądania akt, żadna ze stron z tej możliwości nie skorzystała).

14. Sąd w postanowieniu dowodowym wydanym na rozprawie dopuścił dowód z niektórych dokumentów zebranych w aktach sprawy VI C 914/21, a następnie dowód z pozostałych dokumentów w tych aktach pominął na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. Zgodnie z art. 243² k.p.c. dokumenty znajdujące się w aktach sprawy lub do nich dołączone stanowią dowody bez wydawania odrębnego postanowienia. Pomijając dowód z takiego dokumentu, sąd wydaje postanowienie. Z racji tego, że wymienianie poszczególnych dokumentów z akt sprawy VI C 914/21, które dla sprawy nie miały dowodowego znaczenia, byłoby żmudne i mało czytelne, Sąd zastosował prostszy zabieg redakcyjny, czyli wyraźnie oznaczył dokumenty z akt VI C 914/21 z których przeprowadzi dowód i pominął dowód z pozostałych dokumentów w tych aktach. Art. 243² k.p.c. nie zawiera bowiem zakazu wydawania postanowień dowodowych w przedmiocie dowodu z dokumentów, a tylko czyni je (w większości typowych sytuacji) zbędnymi.

15. Sąd pominął na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. dowód z zeznań świadków B. K. i P. S., z przesłuchania stron, z dokumentacji (...) oraz akt postępowania związanego ze zdarzeniem z dnia 24 września 2019 r., a także oddalił wnioski o zobowiązanie (...) S.A., P. T. oraz Komisariatu Policji w S. do nadesłania dokumentów. Prowadzenie postępowania dowodowego w kierunku ustalenia wysokości szkody i faktu wystąpienia zdarzenia szkodzącego było zbędne, skoro zgłoszone w pozwie twierdzenie o „braku innych samochodów tej klasy w gospodarstwie domowym powoda” okazało się nieprawdziwe, a powód żadnych dodatkowych twierdzeń co do tej okoliczności nie przedstawił we właściwym terminie. Zgłosił co prawda dowód z przesłuchania siebie jako strony na okoliczność (m.in.) konieczności wynajmu pojazdu zastępczego, ale powód zeznał na tę samą okoliczność (tylko co do innego samochodu) w postępowaniu prowadzonym pod sygn. VI C 914/21. Z zeznań powoda w tamtej sprawie wynika, że w okresie od 20 września do 28 listopada 2020 r. poruszał się samochodem marki M., a potem najem zastępczy nie był już mu potrzebny, bo klient zwrócił samochód którym powód mógł się poruszać. Dowód z przesłuchania powoda w niniejszej sprawie nie miałby więc wpływu na rozstrzygnięcie, gdyż:

- jeśli powód składałby odmienne zeznania niż w sprawie VI C 914/21, to nowe zeznania po prostu nie byłyby wiarygodne i co najwyżej podawałyby w wątpliwość wiarygodność zeznań złożonych w tamtej sprawie, nie przekonywałyby natomiast Sądu do tego, że akurat w niniejszej sprawie powód mówi prawdę, a tylko w poprzedniej skłamał lub zataił albo przeinaczył jakieś wiadomości;
- jeśli powód składałby zeznania zgodne z tymi co w sprawie VI C 914/21, to oznaczałoby to, że potwierdza korzystanie z innego najmowanego pojazdu (M., a nie R.) do 28 listopada 2020 r. i z własnego samochodu po tym dniu.

16. Już tylko na uboczu należy wskazać, że twierdzenie pozwu o korzystaniu z samochodu we własnym gospodarstwie domowym budzi wątpliwość także z tego powodu, że jego kierowcą w trakcie wypadku była inna osoba niż powód (zresztą tak jak w sprawie VI C 914/21).

Ocena prawna

17. Powództwo zasługiwało na oddalenie z przyczyn innych niż wskazywane w pismach pozwanego.

Najem pojazdu zastępczego a szkoda

18. Zgodnie z art. 822 § 1 k.c., przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Zgodnie natomiast z art. 34 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, zakład ubezpieczeń zobowiązany jest do wypłaty odszkodowania z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Obowiązek naprawienia szkody przez posiadacza pojazdu mechanicznego znajduje z kolei oparcie w art. 435 § 1 w zw. z art. 436 § 1 k.c.

19. Ubezpieczyciel odpowiada w granicach odpowiedzialności sprawcy szkody, tj. za normalne następstwa działania bądź zaniechania, z którego szkoda wynikła (art. 361 § 1 k.c.). Wysokość odszkodowania winna odpowiadać rzeczywistym, uzasadnionym kosztom usunięcia skutków wypadku, ograniczona jest jedynie kwotą określoną w umowie ubezpieczenia (art. 824 § 1 k.c., art. 36 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych).

20. W aktualnym orzecznictwie jest niekwestionowane, że w granicach normalnych następstw szkody wynikającej z niemożności korzystania z samochodu mieszczą się także celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki poniesione na najem samochodu zastępczego (uchwała Sądu Najwyższego w składzie 7 sędziów z dnia 17 listopada 2011 r., sygn. III CZP 5/11; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2017 r., sygn. III CZP 20/17). Pogląd taki Sąd Najwyższy sam określa jako utrwalony (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2019 r., sygn. III CZP 84/18). Niemożność korzystania z pojazdu mechanicznego jako składnika majątkowego niewątpliwie stanowi źródło szkody o charakterze niemajątkowym, polegającej na dyskomforcie spowodowanym niedogodnościami posiadacza pojazdu wynikającymi z niemożności korzystania z tego składnika majątkowego. Ponadto niemożność korzystania z pojazdu może być źródłem szkody o charakterze majątkowym wtedy, gdy spowoduje wydatki posiadacza uszkodzonego lub zniszczonego pojazdu na najem pojazdu zastępczego, stratę bowiem w rozumieniu art. 361 § 2 k.c. stanowią wydatki, które służą ograniczeniu negatywnych następstw doznanych przez poszkodowanego w wyniku uszkodzenia bądź zniszczenia rzeczy (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2013 r., sygn. III CZP 76/13). Jak jednak wskazano we wspomnianej uchwale Sądu Najwyższego w składzie 7 sędziów z dnia 17 listopada 2011 r., „z zasady proporcjonalności [pomiędzy ochroną interesów wierzyciela-poszkodowanego a dłużnika-ubezpieczyciela] może natomiast wynikać zbędność najmu pojazdu zastępczego, jeżeli właściciel nie używał samochodu albo dysponuje innym samochodem nadającym się do wykorzystania. Używanie samochodu w sposób sporadyczny może z kolei uzasadniać celowość wykorzystania w sposób ekwiwalentny innego środka komunikacji.”

21. Zgodnie z art. 361 § 2 k.c., w granicach normalnych następstw działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła, i w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono. W myśl tego przepisu szkoda może występować w dwójakiej postaci, po pierwsze może ona obejmować straty, które poszkodowany poniósł (*damnum emergens*), albo też, po drugie, utratę korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono (*lucrum cessans*). Przez pojęcie *damnum emergens* przyjęto rozumieć każde pogorszenie się sytuacji majątkowej poszkodowanego, wskutek zmniejszenia się posiadanych aktywów lub też zwiększenia jego pasywów (zob. A. Rembieniński, w: J. Winiarz, Komentarz KC, t. 1, 1989, s. 295). Omawiana postać szkody zawiera w sobie także zwiększenie się tych zobowiązań poszkodowanego, których powstanie lub powiększenie się ich rozmiaru stanowi skutek zdarzenia przypisanego osobie zobowiązanej do naprawienia szkody (Kodeks cywilny. Komentarz, pod red. E. Gniewka i P. Machnikowskiego, Legalis 2021, komentarz do art. 361 k.c., nb. 36-38).

22. Zgodnie z art. 826 § 1 k.c. w razie zajścia wypadku ubezpieczający obowiązany jest użyć dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów. Z kolei w myśl art. 16 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w razie zaistnienia zdarzenia objętego ubezpieczeniem obowiązkowym, o którym mowa w art. 4 pkt 1-3, osoba uczestnicząca w nim, z uwzględnieniem ust. 2, jest obowiązana do zapobieżenia, w miarę możliwości, zwiększeniu się szkody. Tym samym osoba poszkodowana ma obowiązek ograniczenia (co ważne – w miarę posiadanych możliwości) wysokości szkody. Co do zasady zatem osoba poszkodowana powinna zatem współdziałać z ubezpieczycielem, jeśli proponowane przez niego działania pozwolą na ograniczenie wysokości szkody.

23. Na temat tego, w jaki sposób poszkodowany powinien współdziałać z ubezpieczycielem przy zapewnianiu sobie najmu pojazdu zastępczego, szeroko wypowiedział się Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 24 sierpnia 2017 r., sygn. III CZP 20/17. Sąd Najwyższy wyjaśnił w nim, że nie mogą być uznane za celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki, które nie są konieczne do wyeliminowania negatywnego następstwa majątkowego w postaci utraty możliwości

korzystania z uszkodzonego (zniszczonego) pojazdu, gdyż następstwo to może być wyeliminowane - bez uszczerbku dla godnych ochrony interesów poszkodowanego - w inny, mniej uciążliwy dla dłużnika sposób.

24. Warto również dodać (również w ślad za uchwałą z dnia 17 listopada 2011 r.), że niewątpliwie szkodę podlegającą indemnizacji z ubezpieczenia OC mogą stanowić wydatki na najem zastępczy pojazdu poniesione w celu kontynuowania działalności gospodarczej lub zawodowej, ponieważ zapobiegają utracie określonych dochodów.

Przedmiot i zakres sporu w postępowaniu cywilnym

25. Zdaniem Sądu przedmiotem procesu jest zgłoszone przez powoda roszczenie procesowe – twierdzenie, że powodowi przysługuje od pozwanego jakieś roszczenie zasługujące na udzielenie przez sąd ochrony prawnej. Sąd dopiero w toku postępowania, w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy, ustala, czy to roszczenie procesowe ma swoją materialnoprawną podstawę, i w oparciu o to ustalenie uwzględni bądź oddała powództwo.

26. W myśl art. 187 § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. pozew powinien zawierać m.in. dokładnie określone żądanie oraz wskazanie faktów, na których powód opiera swoje żądanie. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 lipca 2021 r., sygn. I CSKP 92/21, żądanie pozwu, o którym mowa w art. 187 § 1 pkt 1 k.p.c. to - w sprawie o świadczenie - wskazanie na zachowanie pozwanego, o nakazaniu którego sąd ma orzec, jeżeli w świetle okoliczności faktycznych przytoczonych przez powoda i zweryfikowanych w toku postępowania zgodnie z jego twierdzeniami, uzna je za mające oparcie w normach prawa materialnego, według których należy ocenić stosunek prawny łączący strony. Żądanie z przywołaną w celu jego uzasadnienia podstawą faktyczną wyznacza granice przedmiotu procesu (treść roszczenia procesowego), a zarazem dopuszczalne ramy rozpoznania i rozstrzygnięcia sądu (art. 321 § 1 k.p.c.).

27. Zgodnie z art. 321 § 1 k.p.c., Sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, ani zasądzać ponad żądanie. Przepis ten pozostaje w ścisłym związku z art. 187 k.p.c. Sąd nie może orzec o czym innym niż domagał się powód, nie może też orzec na innej podstawie faktycznej niż wskazywana przez powoda (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 grudnia 2011 r., sygn. III CSK 136/11). Orzeczenie "ponad żądanie", a tym samym naruszenie art. 321 § 1 k.p.c. może mieć miejsce wówczas, gdy sąd rozstrzygnie o żądaniu na podstawie faktów, których powód dla uzasadnienia tego żądania nie powoływał (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 30 września 2020 r., sygn. I ACa 319/19; por. też wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 16 grudnia 2021 r., sygn. I ACa 295/20).

28. Reasumując – przedmiotem poddanym pod osąd sądu jest zawsze żądanie - wyznaczone jego przedmiotem i podstawą faktyczną - które może być kształtowane (zmieniane, rozszerzane) przez stronę powodową do chwili zamknięcia rozprawy (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 14 lipca 2020 r., sygn. I ACa 211/20). Możliwość swobodnego kształtowania treści żądania (czyli możliwość rozszerzenia żądania albo cofnięcia pozwu w części) nie oznacza jednak, że w każdym takim przypadku powód może rozbudowywać podstawę faktyczną sporu o kolejne twierdzenia. W myśl art. 205¹² § 2 k.p.c. jeżeli nie zarządzono przeprowadzenia posiedzenia przygotowawczego, strona może przytaczać twierdzenia i dowody na uzasadnienie swoich wniosków lub dla odparcia wniosków i twierdzeń strony przeciwnej aż do zamknięcia rozprawy, z zastrzeżeniem niekorzystnych skutków, które według przepisów kodeksu mogą dla niej wynikać z działania na zwłokę lub niezastosowania się do zarządzeń przewodniczącego i postanowień sądu. Przepis ten jest skorelowany z art. 205³ § 2 k.p.c., zgodnie z którym przewodniczący może zobowiązać stronę, by w piśmie przygotowawczym podała wszystkie twierdzenia i dowody istotne dla rozstrzygnięcia sprawy pod rygorem utraty prawa do ich powoływania w toku dalszego postępowania. W takim przypadku twierdzenia i dowody zgłoszone z naruszeniem tego obowiązku podlegają pominięciu, chyba że strona uprawdopodobni, iż ich powołanie w piśmie przygotowawczym nie było możliwe albo że potrzeba ich powołania wynikła później.

29. Powołane przepisy przewidują zatem, że prekluzja w procesie („zwykłym”, nie prowadzonym w jakimś postępowaniu odrębnym) uzależniona jest od decyzji przewodniczącego – w braku wyraźnego zobowiązania strona może powoływać nowe twierdzenia i dowody uzasadniające żądanie do zamknięcia rozprawy, lecz w razie otrzymania zobowiązania do ich podania w piśmie procesowym musi się do niego zastosować pod rygorem określonym w zarządzeniu przewodniczącego. Zgodnie z art. 235² § 2 k.p.c. pomijając dowód, sąd wydaje postanowienie, w

którym wskazuje podstawę prawną tego rozstrzygnięcia. W przeciwieństwie do pominięcia spóźnionego dowodu (na podstawie art. 235² § 1 w zw. z 205³ § 2 k.p.c.), pominięcie spóźnionych twierdzeń nie wymaga wydania odrębnej decyzji procesowej. Pominięcie twierdzeń polega po prostu na dokonaniu ustaleń faktycznych bez uwzględnienia tych twierdzeń, a zatem takie pominięcie znajduje swój widoczny wyraz dopiero w uzasadnieniu wyroku (J. D., Wokół problematyki pominięcia dowodu w świetle nowelizacji kodeksu postępowania cywilnego dokonanej na mocy ustawy z 4.07.2019 r., PiP 2022, nr 4, s. 135-149).

30. Warto dodać, że w myśl art. 3 k.p.c. strony i uczestnicy postępowania obowiązani są dokonywać czynności procesowych zgodnie z dobrymi obyczajami, dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek oraz przedstawiać dowody. Zgodnie natomiast z art. 6 § 2 k.p.c. strony i uczestnicy postępowania obowiązani są przytaczać wszystkie fakty i dowody bez zwłoki, aby postępowanie mogło być przeprowadzone sprawnie i szybko. A zatem niezależnie od zobowiązania przewodniczącego, o którym mowa w art. 205³ § 2 k.p.c., na stronach spoczywa obowiązek zgłaszania twierdzeń i dowodów na ich poparcie bez zwłoki. W razie naruszenia tego obowiązku muszą się liczyć z możliwością wystąpienia negatywnych konsekwencji, którym może być nawet przegranie procesu.

S.

31. Powyższe rozważania prawne mają dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie, albowiem powód w pozwie wyraźnie określił podstawę faktyczną swojego żądania. Jednym z twierdzeń na jej poparcie było to, że samochód P. (...) był „w dacie szkody jedynym sprawnym pojazdem w gospodarstwie domowym poszkodowanego, jak w okresie likwidacji szkody mógł poruszać się o tej właśnie klasie”. Powód w odpowiedzi na sprzeciw nie wskazał innych twierdzeń na ten temat, a po poinformowaniu o dołączeniu do akt niniejszej sprawy akt VI C 914/21 nie wniósł pisma procesowego, w którym te twierdzenia by rozbudowywał lub zmieniał (wymagałoby zresztą wykazania, że dokonanie tego we wcześniejszych pismach procesowych nie było możliwe albo potrzeba zmiany wynikała później).

32. Twierdzenie powyższe – jak wynika z postępowania dowodowego przeprowadzonego również w sprawie VI C 914/21 – jest nieprawdziwe. Aż do 28 listopada 2019 r. powód dysponował wynajętym samochodem marki M. (segmentu E), a następnie mógł już korzystać z własnego samochodu. Nie miał więc potrzeby wynajęcia kolejnego samochodu R. (...), którego kosztem wynajmu stara się obciążyć ubezpieczyciela sprawcy. Poniesienie wydatków na najem tego samochodu nie pozostaje więc w adekwatnym związku przyczynowym z kolizją z dnia 24 września 2019 r. i nie było ani konieczne, ani uzasadnione do usunięcia jej skutków.

33. Próby podnoszenia nowych twierdzeń na temat konieczności wynajęcia pojazdu R. (...) dopiero na rozprawie (że był on potrzebny nie powodowi, a jego żonie czy innemu członkowi rodziny) były oczywiście spóźnione. Jeśli faktycznie zachodziły okoliczności, które powodowały konieczność wynajęcia tego samochodu pomimo korzystania przez powoda z wynajętego (u tego samego podmiotu – spółki (...)) samochodu marki M., to powód powinien był je powołać w pozwie albo najpóźniej w odpowiedzi na sprzeciw. Nie można takiego zaniechania – naruszającego obowiązki z art. 3, 6 § 2 oraz 205³ § 2 k.p.c. – usprawiedliwić korzystaniem z tego samego schematu pozwu.

34. Dowód z przesłuchania powoda jako strony także nie mógł posłużyć rozbudowaniu podstawy faktycznej pozwu. Należy zwrócić uwagę, że zgodnie z art. 227 k.p.c. przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie. Dowód służy więc ustaleniu faktu, co do zajścia którego strona podnosi swoje twierdzenie lub twierdzenia. Strona ma obowiązek, zgodnie z art. 235¹ k.p.c., we wniosku o przeprowadzenie dowodu wyszczególnić fakty, które mają zostać wykazane tym dowodem. A zatem strona powinna najpierw przedstawić swoje twierdzenia o faktach, zgłosić dowody na ich potwierdzenie, a potem Sąd powinien przeprowadzić tak zgłoszony dowód. W sytuacji procesowej, która miała miejsce na rozprawie w niniejszej sprawie, twierdzenie zgłoszone w pozwie okazało się nieprawdziwe (w świetle zeznań powoda, ale z innej sprawy), a zgłaszanie twierdzeń modyfikujących to twierdzenie z pozwu było już niedopuszczalne i spóźnione. Przesłuchiwanie powoda w tym celu, aby w swoich wypowiedziach

podniósł w istocie nowe twierdzenia o potrzebie skorzystania z najmu zastępczego pojazdu R., byłoby więc niezgodne z celem postępowania dowodowego i dowodu z przesłuchania stron.

35. Z uwagi na powyższe Sąd oddalił powództwo w całości.

Koszty postępowania

36. O kosztach postępowania rozstrzygnięto na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., uznając powoda za przegrywającego sprawę w całości. Na zasądzoną kwotę 3 600 zł składają się koszty zastępstwa procesowego na podstawie § 2 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie. Do sprzeciwu nie załączono potwierdzenia uiszczenia opłaty skarbowej, toteż nie zasądzono zwrotu jej równowartości.

ZARZĄDZENIE

1.

1. (...)

2. (...)